C/2026/2836

26.5.2026

Meddelelse fra Kommissionen

Vejledning i gennemførelsen af vandrammedirektivet i forbindelse med godkendelse af nye projekter og eksisterende aktiviteter med særligt fokus på minesektoren

(EØS-relevant tekst)

(C/2026/2836)

Indledning

I forbindelse med RESourceEU-handlingsplanen ([1]) forpligtede Kommissionen sig til at fremlægge en "vejledning for at muliggøre en enklere og mere harmoniseret gennemførelse af EU-lovgivningen om miljøtilladelsesprocedurer, herunder aspekter vedrørende minesektoren, i medlemsstaterne". Denne vejledning har til formål at bidrage til at mindske usikkerheden omkring de procedurer og vurderingskriterier, der er nødvendige for at foretage miljøvurderinger i henhold til vandrammedirektivet (VRD'et) ([2]).

Dette initiativ har til formål at støtte Europas overordnede modstandsdygtighed på grundlag af en stærk og klar lovgivningsmæssig ramme for vandpolitikken, den europæiske strategi for vandresiliens og vores mål om at mindske afhængigheden af fossile brændstoffer og importen af de kritiske råstoffer, der er nødvendige for at fremskynde energiomstillingen. I dag påvirker inkonsekvent gennemførelse af VRD'et i og mellem medlemsstaterne vandresiliensen og omkostningerne ved og sandsynligheden for at opnå en tilladelse, hvilket er centrale overvejelser, der ligger til grund for beslutninger om investeringer, navnlig i sektoren for kritiske råstoffer ([3]) som defineret i forordningen om kritiske råstoffer ([4]).

For at tackle ovennævnte udfordringer undersøges i denne vejledning de bestemmelser i vandrammedirektivet (VRD'et) og dets to datterdirektiver, grundvandsdirektivet ([5]) og direktivet om miljøkvalitetskrav ([6]) som senest ændret ved direktiv (EU) 2026/805 ([7]), der regulerer tilladelser til nye projekter eller aktiviteter.

Denne vejledning er baseret på EU-Domstolens faste praksis vedrørende fortolkningen af EU-retten, hvorefter der ved fortolkningen ikke blot skal tages hensyn til en bestemmelses ordlyd, men også til dens sammenhæng og til de mål, der forfølges med den retsakt, som den er en del af ([8]).

Denne vejledning erstatter, supplerer eller ændrer ikke bestemmelserne i den pågældende lovgivning, som alene fastsætter de gældende retlige forpligtelser. Den bør ikke betragtes isoleret, men skal ses i sammenhæng med den relevante lovgivning og udgør ikke en selvstændig reference. Det er kun Den Europæiske Unions Domstol, der har kompetence til at fortolke EU-retten autoritativt.

([1]) (COM(2025) 945 final) RESourceEU-handlingsplan: Fremskyndelse af vores strategi for kritiske råstoffer for at tilpasse os en ny virkelighed.

([2]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1).

([3]) Konsekvensanalyserapporten (SWD(2023) 161 final), der ledsager dokumentet Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en ramme for at sikre en sikker og bæredygtig forsyning med kritiske råstoffer og om ændring af forordning (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 og (EU) 2019/1020.

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1252 af 11. april 2024 om fastlæggelse af en ramme for at sikre en sikker og bæredygtig forsyning med kritiske råstoffer og om ændring af forordning (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 og (EU) 2019/1020 (EUT L 1252, 3.5.2024).

([5]) ([5]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse (EUT L 372 af 27.12.2006, s. 19).

([6]) ([6]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF af 6. december 2008 om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (EUT L 348 af 24.12.2008, s. 84).

([7]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2026/805 af 30. marts 2026 om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (EUT L, 2026/805, 20.4.2026, s. 1). I de tilfælde, hvor de seneste ændringer har ændret de eksisterende bestemmelser, drøftes kun de nye bestemmelser, selv om medlemsstaterne stadig har indtil december 2027 til at gennemføre dem.

([8]) KRONE-Verlag, C-65/20, EU:C:2021:471, præmis 25.

Formålet med denne vejledning er at mindske usikkerheden med hensyn til væsentlige elementer og procedurer, der er nødvendige for at foretage den miljøvurdering, der følger af VRD'et. I vejledningen kigges der også nærmere på de eksisterende bestemmelser, der giver medlemsstaterne mulighed for at fastsætte lavere miljømål, hvis der ikke findes gennemførlige foranstaltninger til at opnå god vandtilstand (dvs. hvis der ikke findes foranstaltninger til at forbedre situationen), eller hvis god tilstand kun kan opnås ved uforholdsmæssigt store omkostninger. Dette er særlig vigtigt i forbindelse med fornyelse af godkendelser til eksisterende anlæg eller aktiviteter. Desuden indfører de seneste ændringer af VRD'et, direktivet om miljøkvalitetskrav og grundvandsdirektivet yderligere undtagelsesmuligheder, for hvilke det er hensigtsmæssigt at give yderligere vejledning med henblik på at sikre en harmoniseret gennemførelse på tværs af medlemsstaterne.

Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne, navnlig i forbindelse med den fælles gennemførelsesstrategi (CIS) for gennemførelsen af VRD'et, f.eks. med henblik på revisionen af tidligere aftalte CIS-vejledninger ([9]), samt inden for rammerne af de strukturerede vanddialoger for at fremme en mere effektiv og sammenlignelig gennemførelse af VRD-relaterede vurderinger i forbindelse med tilladelser til projekter vedrørende kritiske råstoffer.

De samme fortolkninger fra Kommissionen kan med de fornødne ændringer også anvendes på andre projekter eller aktiviteter, herunder dem, der vedrører strategiske sektorer, der fremmes i forbindelse med direktivet om vedvarende energi III ([10]), mikrochipforordningen ([11]) eller forordningen om nettonulindustri ([12]).

Vejledningen supplerer Kommissionens igangværende bestræbelser på at fremskynde udstedelsen af tilladelser, herunder det nylige forslag til forordning om fremskyndelse af miljøvurderinger ([13]), hvori der foreslås forenklede og fremskyndede procedurer, herunder centrale kontaktpunkter, digitalisering og hurtigere procedurer, samt for strategiske sektorer bestemmelser om væsentlige samfundsinteresser, stiltiende aftale og tvistbilæggelse.

Selv om VRD'et fastsætter fire forskellige definitioner af "tilstand", dvs. økologisk tilstand og kemisk tilstand for overfladevand og kvantitativ tilstand og kemisk tilstand for grundvand, er vejledningens fokus på den kemiske tilstand for både overfladevand og grundvand, da det er i forbindelse med projekter, der muligvis påvirker den kemiske tilstand, at de fleste vanskeligheder er blevet rejst.

Vejledningen er struktureret omkring otte spørgsmål, der bygger på de vanskeligheder, som interessenterne har indrapporteret i forbindelse med ansøgninger om nye, eller fornyelser af eksisterende, tilladelser. De har til formål at tilbyde løsninger baseret på fortolkningen af forskellige bestemmelser i VRD'et, grundvandsdirektivet og direktivet om miljøkvalitetskrav. Vejledningen forklarer navnlig den eksisterende fleksibilitet for medlemsstaterne, når de vurderer kemisk tilstand og dens potentielle forringelse, og understreger, at VRD'ets mål skal nås for et vandområde som helhed. I den forbindelse fremhæves det, at det i direktivet om miljøkvalitetskrav anerkendes, at det måske ikke er muligt for visse minedrifts- eller industriaktiviteter at reducere koncentrationen af et eller flere forurenende stoffer i deres spildevand til under de miljøkvalitetskrav, der er fastsat i lovgivningen, hvilket resulterer i overskridelser af de nuværende forureningskoncentrationer i nærheden af udledningsstedet. Direktivet om miljøkvalitetskrav indeholder derfor bestemmelser om udpegning af "blandingszoner", hvor overskridelse af miljøkvalitetskravene for et forurenende stof fra dette udledningssted accepteres, forudsat at miljøkvalitetskravene overholdes i vandområdet som helhed. Vejledningen understreger også betydningen af at tage hensyn til naturlige baggrundskoncentrationer og biotilgængelighed, når der fastsættes kvalitetsstandarder eller vurderes overholdelse, for at undgå at fastsætte kvalitetsstandarder på et unødvendigt strengt niveau og sikre, at overholdelsen vurderes korrekt.

Desuden forklares i vejledningen de tilladelsesrelaterede krav i VRD'et, den eksisterende fleksibilitet i henhold til artikel 4, stk. 7, og de nyligt indførte artikel 4, stk. 7a, og artikel 4, stk. 7b, som medlemsstaterne kan anvende til at godkende projekter, der kan føre til forringelse af et vandområdes tilstand. Dokumentet forklarer, hvordan denne fleksibilitet kan anvendes til at lette minedrifts- og metalforarbejdningsprojekter, herunder med hensyn til indirekte kemisk forringelse, samtidig med at det gentages, at VRD'et ikke kan fortolkes således, at det tillader forringelse af et vandområdes kemiske tilstand på grund af direkte udledning af forurenende stoffer.

([9]) VRD-biblioteket.

([10]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/2413 af 18. oktober 2023 om ændring af direktiv (EU) 2018/2001, forordning (EU) 2018/1999 og direktiv 98/70/EF for så vidt angår fremme af energi fra vedvarende energikilder og om ophævelse af Rådets direktiv (EU) 2015/652 (EUT L, 2023/2413, 31.10.2023).

([11]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1781 af 13. september 2023 om en ramme for foranstaltninger til styrkelse af det europæiske økosystem for halvledere og om ændring af forordning (EU) 2021/694 (EUT L 229 af 18.9.2023, s. 1).

([12]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1735 af 13. juni 2024 om fastlæggelse af en ramme for foranstaltninger til styrkelse af Europas økosystem for fremstilling af nettonulteknologiprodukter og om ændring af forordning (EU) 2018/1724 (EUT L, 2024/1735, 28.6.2024).

([13]) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fremskyndelse af miljøvurderinger (COM(2025) 984 final).

Endelig forklares det i vejledningen, at der for eksisterende aktiviteter, herunder minedrift, kan gælde andre undtagelser, når tilladelserne eller godkendelserne gennemgås. Det betyder, at der på visse betingelser kan fastsættes fristforlængelser efter 2027 (hvis det er begrundet i naturlige forhold) og lavere miljømål efter 2027 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 4 og 5.

Dette er de otte spørgsmål, som vejledningen er bygget op omkring:

1. Hvordan foretages vurderingen af kemisk tilstand med hensyn til at forebygge forringelse?

2. Hvordan identificerer medlemsstaterne vandområdespecifikke forurenende stoffer for overfladevand og forurenende stoffer af national betydning for grundvandet?

3. Hvordan kan naturlige baggrundskoncentrationer og biotilgængelighed tages i betragtning ved fastsættelsen af miljøkvalitetskrav eller vurderingen af overholdelsen?

4. Hvordan kan udpegelsen af blandingszoner bidrage til at lette udstedelsen af tilladelser uden at bringe opfyldelsen af direktivets overordnede mål i fare?

5. Hvad kræver vandrammedirektivet med hensyn til tilladelser?

6. Hvordan fungerer den fleksibilitet, der er fastsat i direktivet for at tage højde for nye bæredygtige økonomiske udviklingsaktiviteter?

7. Hvad er de nye undtagelser, der blev indført for nylig, og hvordan kan de hjælpe mine- og metalforarbejdningssektoren?

8. Hvilke andre fleksibilitetsmuligheder findes der i vandrammedirektivet for at sikre muligheden for fornyelse/forlængelse af tilladelser til eksisterende aktiviteter og anlæg?

1. **Hvordan foretages vurderingen af kemisk tilstand med hensyn til at forebygge forringelse?**

Retlige bestemmelser og relevant retspraksis fra EU-Domstolen:

Artikel 2, stk. 10, og artikel 2, stk. 12, Artikel 2, stk. 24, og artikel 2, stk. 25, Artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), og artikel 4, stk. 1, litra b), nr. i), Artikel 8, stk. 1, og 2, og bilag II og V i vandrammedirektiv 2000/60/EF (VRD), Artikel 3, stk. 1, i grundvandsdirektivet 2006/118/EF som ændret for nylig i artikel 3, stk. 1, litra c), og i artikel 3's, nye stk. 1a og 1b, og tilhørende bilag, Artikel 3, stk. 1a, i direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav som ændret for nylig ved artikel 3, stk. 1a, nr. iii) og iv), og artikel 3, stk. 1a, sidste afsnit, og tilhørende bilag samt den nye definition i VRD'ets artikel 2, stk. 43, af "forringelse af et vandområdes tilstand".

EU-Domstolens relevante retspraksis: Dom af 1. juli 2015, Weser, C-461/13, og af 28. maj 2020, Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18.

Kommissionens fortolkning:

Vurderingen af den kemiske tilstand for overfladevand med henblik på miljømålene i VRD'ets artikel 4 er baseret på overholdelse af EU-dækkende miljøkvalitetskrav, der er fastsat for stoffer, der er identificeret på EU-plan, og fra den 21. december 2027 ([14]) af nationale standarder, der er fastsat for stoffer, som medlemsstaterne har udpeget som forurenende stoffer af national betydning, de såkaldte vandområdespecifikke forurenende stoffer. **Vurderingen af grundvandets kemiske tilstand** er baseret på overholdelse af de kvalitetskrav, der er fastsat på EU-plan, og af de tærskelværdier, som medlemsstaterne har fastsat for forurenende stoffer, der er problematiske på nationalt plan. Det er vigtigt at bemærke, at disse kvalitetskrav i henhold til VRD'et gælder for vandområdet, og at et miljøkvalitetskrav muligvis ikke automatisk finder anvendelse som en emissionsgrænseværdi for de enkelte anlæg eller aktiviteter.

([14]) Direktiv (EU) 2026/805. I de tilfælde, hvor de seneste ændringer har ændret de eksisterende bestemmelser, drøftes de nye bestemmelser, selv om medlemsstaterne stadig har indtil december 2027 til at gennemføre dem.

Når der henvises til **EU-harmoniserede kvalitetsstandarder og overholdelsesfrister for EU-dækkende forurenende stoffer i både overfladevand og grundvand** ([15]), bør der tages hensyn til, at der for EU-dækkende forurenende stoffer, der blev indført efter den første vedtagelse af direktivet om miljøkvalitetskrav og grundvandsdirektivet, kan gælde længere overholdelsesfrister og tidsrelaterede undtagelser. En oversigt over disse frister findes i bilag I til denne vejledning.

For at vurdere et vandområdes tilstand er medlemsstaterne afhængige af overvågningsresultater. For at vurdere en potentiel forringelse af tilstanden som følge af et projekt baserer medlemsstaterne sig på modellering eller ekspertvurderinger af den forventede tilstand efter projektet. Vandrammedirektivet giver medlemsstaterne relativt vide skønsbeføjelser med hensyn til **overvågning af overfladevand og grundvand**, f.eks. med hensyn til den mulige gruppering af vandområder, antallet og placeringen af overvågningspunkter, kvalitetselementer, der skal overvåges, og anbefalede overvågningshyppigheder. Dette giver mulighed for tilpasning til lokale forhold.

Overensstemmelsesvurderingen for god kemisk tilstand finder sted for hele vandområdet ved at tage hensyn til resultaterne af de repræsentative overvågningspunkter, der er beliggende inden for området, og som er valgt på en sådan måde, at de afspejler omfanget og virkningen af belastningen som helhed ([16]).

I henhold til VRD'et er medlemsstaterne ansvarlige for at udpege vandområder på grundlag af hvert vandområdedistrikts karakteristika. Dette sker i overensstemmelse med VRD'ets definitioner i VRD'ets artikel 2 ([17]) og de generelle regler i bilag II til VRD'et. Hovedformålet med at identificere "vandområder" er at gøre det muligt at beskrive tilstanden nøjagtigt og sammenligne den med miljømålene. VRD'et tillader to systemer til udpegning af overfladevandområder (system A og B), et system, der i vid udstrækning er baseret på størrelse, og et andet, der er baseret på mere fleksible kriterier med tilsvarende virkning ([18]). For grundvand giver VRD'et , under hensyntagen til dets karakteristika, mulighed for større fleksibilitet til at udpege overfladevandområderne. Der findes yderligere vejledning om identifikation af vandområder ([19]). Det skal bemærkes, at vandområdets størrelse, som fastsættes af medlemsstaterne i overensstemmelse med ovennævnte regler, kan have en indvirkning på denne vurdering.

VRD'ets mål, herunder princippet om at forebygge forringelse som fastsat i artikel 4, stk. 1, finder anvendelse på vandområder og ikke på individuelle anlæg som sådan. Ikke desto mindre har retspraksis gjort det klart, at medlemsstaternes forpligtelse til at sikre, at vandområders tilstand ikke forringes, omfatter individuelle projekter, der kan godkendes, hvis det kræves i henhold til undtagelsesordningen i artikel 4 ([20]). Samtidig har VRD'et en integreret tilgang til forureningskontrol. Ved vurderingen af nye projekters eller nye aktiviteters indvirkning på et givet vandområdes kemiske tilstand bør medlemsstaterne tage hensyn til **alle eksisterende forureningskilder**, der påvirker de samme vandområder, og potentialet for reduktion af forureningen fra disse kilder.

Dette indebærer, at medlemsstaterne kan lette godkendelsen af et nyt projekt, der vil medføre nye udledninger, ved at reducere de tilladte udledninger fra eksisterende anlæg, f.eks. ved at kræve anvendelse af de bedste tilgængelige reduktionsteknologier. Dette kan kun ske, hvis de relevante myndigheder har et klart overblik over alle aktiviteter, der påvirker vandområdet, og over potentialet for at gennemgå og ajourføre relaterede godkendelser med henblik på at nedbringe deres belastning af forurenende stoffer og muliggøre en ny aktivitet og udledning af de samme forurenende stoffer i det samme vandområde, uden at dette fører til en forringelse af den kemiske tilstand. Dette vil kræve et godt samarbejde og en god koordinering mellem de forskellige myndigheder, der fører tilsyn med vandkvaliteten, og dem, der er ansvarlige for udstedelse af tilladelser. En sådan koordinering er påkrævet i henhold til artikel 5 i direktivet om industrielle emissioner ([21]) og afspejles i VRD'ets artikel 10. Det er vigtigt at bemærke, at takket være de fortsatte teknologiske fremskridt, der også

([15]) Det skal bemærkes, at direktivet om miljøkvalitetskrav og grundvandsdirektivet anvender forskellige udtryk for de respektive kvalitetsstandarder, henholdsvis "miljøkvalitetskrav" for overfladevand og "kvalitetskrav" for grundvand.

([16]) Dette følger af definitionen af "god kemisk tilstand" i VRD'ets artikel 2, stk. 24 og 25, samt overvågningsbestemmelserne i VRD'ets bilag V, afsnit 1.3 og 2.4. CIS-vejledning nr. 7 – Monitoring under the Water Framework Directive, No 15 - Groundwater Monitoring, No 19 – "Surface Water chemical monitoring" and No 40 – "Frequency of chemical monitoring in surface waters" (foreligger ikke på dansk) – findes på circabc og foreslår en overordnet metodisk tilgang til overvågning i forbindelse med gennemførelsen af vandrammedirektivet.

([17]) Overfladevandområder og grundvandsforekomster er defineret i henholdsvis VRD'ets artikel 2, stk. 10 (ved "overfladevandområde" forstås "en afgrænset og betydelig mængde overfladevand, såsom en sø, et reservoir, et mindre eller større vandløb eller en kanal, en del af et mindre eller større vandløb eller en kanal, et overgangsvand eller en kystvandsstrækning"), og artikel 2, stk. 12 (ved grundvandsforekomst forstås "en separat mængde grundvand i et eller flere grundvandsmagasiner").

([18]) ([18]) VRD'ets bilag II, afsnit 1.2.

([19]) CIS-vejledning nr. 2 – Identification of Water Bodies (foreligger ikke på dansk) – findes på circabc og indeholder specifikke praktiske forslag til identifikation af vandområder i henhold til vandrammedirektivet.

([20]) C-461/13, præmis 48.

([21]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (EUT L 334 af 17.12.2010, s. 17).

støttes af det nyligt oprettede Innovationscenter for Industriel Omstilling og Industrielle Emissioner (INCITE) ([22]) og de innovative produkter, der også markedsføres af EU-baserede aktører, gøres nye forureningsbekæmpelsesteknologier i de fleste tilfælde i stigende grad tilgængelige på markedet og kan anvendes til opgradering af eksisterende anlæg. Reduktion af emissionerne fra sådanne anlæg kan også bidrage til at nå VRD'ets mål, samtidig med at der skabes en margen for eventuel tilføjelse af udledninger fra nye aktiviteter uden en generel forringelse af tilstanden.

Eksempler:

— En ny minedrifts- eller metalforarbejdningsaktivitet skal indhente en miljøtilladelse for at gøre det muligt for den at udlede spildevand, der indeholder PFAS, til en nærliggende flod. Floden er imidlertid allerede påvirket af andre industrielle aktiviteter, der udleder visse mængder PFAS, som allerede er ansvarlige for dårlig tilstand. For at undgå en forringelse af tilstanden som følge af den nye aktivitet kan den kompetente myndighed beslutte at gennemgå tilladelserne til de eksisterende aktiviteter. Disse kan være blevet tildelt for lang tid siden, hvor der ikke var nogen passende forureningsbekæmpelsesteknikker til rådighed til at reducere deres PFAS-udledninger, og i mellemtiden kan nye reduktionsteknikker være blevet tilgængelige og kan derfor integreres i de relevante godkendelser. Reduktionen af emissioner af PFAS fra eksisterende aktiviteter kan gøre det muligt at gennemføre den nye aktivitet, uden at dette fører til forringelse af vandområdet eller bringer den fremtidige overholdelse af miljøkvalitetskravene for PFAS i fare.

— For at godkende et nyt anlæg til udledning af kobolt til et givet vandområde kan en kompetent myndighed ændre godkendelserne for andre anlæg, der udleder kobolt til det samme vandområde, ved at kræve, at de forbedrer deres spildevandsrensning, således at de samlede udledninger, herunder dem, der stammer fra det nye anlæg, ikke fører til en forringelse af den kemiske tilstand.

— For de oprindelige miljøkvalitetskrav for nikkel (fastsat i 2008) er der mulighed for at udsætte overholdelsen ved hjælp af fristforlængelser indtil udgangen af 2027. De ajourførte (og strengere) miljøkvalitetskrav for nikkel i direktivet om miljøkvalitetskrav, der blev indført ved den seneste revision i 2026, skal være opfyldt senest den 22. december 2033 med en mulig fristforlængelse indtil den 22. december 2039 (eller senere, hvis det er begrundet i "naturlige forhold").

2. **Hvordan identificerer medlemsstaterne vandområdespecifikke forurenende stoffer for overfladevand og forurenende stoffer af national betydning for grundvandet?**

Retsgrundlag:

Artikel 2, stk. 30b, i det nyligt ændrede VRD og artikel 3, stk. 1b, og bilag II til det nyligt ændrede grundvandsdirektiv og det nye bilag II til det nyligt ændrede direktiv om miljøkvalitetskrav.

Kommissionens fortolkning:

For overfladevand følger det af den nye definition af vandområdespecifikke forurenende stoffer ([23]), at der skal tages hensyn til tre elementer, når det besluttes, om et bestemt forurenende stof skal udpeges som et vandområdespecifikt forurenende stof, og der skal fastsættes et (nationalt) miljøkvalitetskrav. For det første identificeres de "geografiske" forhold, dvs. det forurenende stof identificeres som udledt i betydelige mængder i et vandområde eller delområde – og ikke nødvendigvis i hele det samlede vandområde. For det andet identificeres elementet "mængde", dvs. om det forurenende stof, udledes i "betydelige mængder". For det tredje skal det egentlige "risikoelement" tages i betragtning, dvs. sådanne udledninger skal medføre en "væsentlig risiko" for eller via vandmiljøet på medlemsstatens område. Dette indebærer, at medlemsstaterne på grundlag af deres vurdering af belastninger og virkninger, der foretages i overensstemmelse med bilag II til VRD'et, ikke behøver at udpege et bestemt forurenende stof som en et vandområdespecifikt forurenende stof, hvis dette forurenende stof kun udledes i hele vandområdet i ubetydelige mængder, der ikke udgør en risiko, selv om det udledes ved en ny aktivitet.

Også for grundvand er det på vandområdeniveau, at medlemsstaterne skal vælge, hvilke vandområder der skal overvåges for de yderligere nationale forureningsparametre, som er vejledende for virkningen af de lokale belastninger, der medfører risiko for, at de ikke opnår god kemisk tilstand, og i overensstemmelse hermed fastsætte de maksimalt tilladte tærskelværdier for sådanne forurenende stoffer, der er problematiske på nationalt plan.

([22]) Se her: Det Europæiske Innovationscenter for Industriel Omstilling og Industrielle Emissioner | INCITE.

([23]) Se den nye definition af vandområdespecifikke forurenende stoffer i VRD'ets artikel 2, stk. 30b. For at støtte gennemførelsen ved hjælp af eksempler og bedste praksis findes der en ikkebindende teknisk vejledning om udledning af miljøkvalitetskrav i VRD-biblioteket.

For både vandområdespecifikke forurenende stoffer (overfladevand) og forurenende stoffer af national betydning (grundvand) gælder der forskellige overholdelsesfrister afhængigt af det tidspunkt, hvor de relevante forurenende stoffer er blevet identificeret. Medlemsstaterne har derfor et råderum til at styre overholdelsen over de relevante tidsfrister (se eksempel).

Eksempler:

— Medlemsstaterne behøver ikke at udpege kobolt som et vandområdespecifikt forurenende stof, hvis dette forurenende stof kun udledes i hele vandområdet i ubetydelige mængder, der ikke udgør en risiko, selv om det udledes ved en ny aktivitet.

Hvis en medlemsstat i 2022 har identificeret arsen som et forurenende stof af national betydning i sit grundvand og har fastsat en tærskelværdi i overensstemmelse hermed, skal denne tærskelværdi først overholdes senest i 2033, dvs. ved udgangen af den vandområdeplansperiode ([24]), der følger efter den periode, hvor den nationale tærskelværdi er fastsat. Desuden har medlemsstaterne mulighed for at anvende en tidsrelateret undtagelse, hvis tærskelværdien ikke kan nås på overholdelsesdatoen 2033, og de kan udsætte overholdelsen med endnu en vandområdeplansperiode, dvs. indtil 2039 (se artikel 3, nyt stk. 1b, i grundvandsdirektivet). Disse overholdelsesdatoer og eventuelle tidsrelaterede undtagelser giver medlemsstaternes kompetente myndigheder og operatører rig mulighed for at identificere og gennemføre passende foranstaltninger til i sidste ende at sikre overholdelse af de tærskelværdier, der er fastsat i løbet af den eller de nuværende (og fremtidige) cyklusser.

3. Hvordan kan naturlige baggrundskoncentrationer og biotilgængelighed tages i betragtning ved fastsættelsen af miljøkvalitetskrav eller vurderingen af overholdelsen?

Retsgrundlag:

Bilag 1, del A, fodnote 12, og bilag I, del B, punkt 3, i direktivet om miljøkvalitetskrav, Grundvandsdirektivets artikel 2, stk. 5, og bilag II, del A og C.

Kommissionens fortolkning:

For **naturligt forekommende stoffer** ([25]) såsom metaller bør naturlige baggrundskoncentrationer og biotilgængelighed ([26]) overvejes for at undgå at fastsætte unødigt strenge kvalitetsstandarder eller for at foretage en korrekt vurdering af overholdelsen. Lovgivningen giver medlemsstaterne mulighed for at gøre dette, både for overfladevand og grundvand.

For **overfladevand tages der hensyn til biotilgængeligheden**, når der fastsættes miljøkvalitetskrav på EU-plan. Medlemsstaterne opfordres til at gøre det samme, når de fastsætter nationale miljøkvalitetskrav, hvor det er relevant ([27]). **Naturlige baggrundsniveauer** bør tages i betragtning ved vurderingen af overholdelsen af miljøkvalitetskravene på grundlag af overvågede koncentrationer. Naturlige baggrundskoncentrationer kan trækkes fra de målte koncentrationer, før de sammenlignes med miljøkvalitetskravene for overfladevand.

For **grundvand skal der tages hensyn til naturlige baggrundsniveauer ved fastsættelsen af tærskelværdier**.

For nye projekter bør medlemsstaterne derfor fastsætte naturlige baggrundskoncentrationer for de berørte vandområder, inden projektet påbegyndes, da de uundgåeligt varierer fra sted til sted. Dette bør der tages behørigt hensyn til i forbindelse med enhver godkendelses- eller tilladelsesproces.

([24]) Vandområdeplanen henviser til den eller de vandområdeplaner, som medlemsstaterne skal udarbejde hvert sjette år, og som indeholder indsatsprogrammer for at opfylde VRD'ets mål.

([25]) Naturligt forekommende stoffer såsom metaller kan påvises uden nogen forureningskilde. Som følge af denne naturlige forekomst kan mange vandorganismer have tilpasset sig høje koncentrationer af disse stoffer, og virkningen af disse stoffer på vandorganismen kan derfor være lavere.

([26]) Biotilgængelighed og dermed toksicitet kan påvirkes betydeligt af vandkemi (f.eks. hårdhed, pH, opløst organisk kulstof og andre vandkvalitetsparametre, der påvirker biotilgængeligheden).

([27]) For at støtte gennemførelsen gennem eksempler og bedste praksis er der udarbejdet en ikkebindende teknisk vejledning om hensyntagen til metallers biotilgængelighed og naturlige baggrundskoncentrationer ved vurdering af overholdelse (CIS-vejledning nr. 38 – Technical guidance for EQS for metals (foreligger ikke på dansk) – findes på circabc).

Eksempler:

— For overfladevand kan lokale vandområder, hvis der er nikkel til stede i undergrunden, være kendetegnet ved relativt høje naturlige baggrundsniveauer af det pågældende metal. Udvinding af nikkel i dette område kan indebære udledning af spildevand fra minedrift, der indeholder nikkel, til overfladevandområder. Medlemsstaterne kan tage hensyn til de allerede eksisterende naturlige baggrundsniveauer i disse vandområder, når de vurderer overholdelsen af (EU's) miljøkvalitetskrav for nikkel. Det betyder, at medlemsstaterne kan "diskontere" det naturlige baggrundsniveau, inden de drager en konklusion om, hvorvidt koncentrationerne er i overensstemmelse med den gældende kvalitetsstandard.

— For grundvand, hvor de naturlige baggrundsniveauer for nikkel i en grundvandsforekomst, der er berørt af nikkelminedrift, er høje, bør disse tages i betragtning ved fastsættelsen af tærskelværdien for bestemmelse af god kemisk tilstand for grundvand.

4. **Hvordan kan anvendelsen af blandingszoner bidrage til at lette udstedelsen af tilladelser uden at bringe opfyldelsen af direktivets overordnede mål i fare?**

Retsgrundlag:

VRD'ets artikel 2, stk. 10, og artikel 10, samt artikel 4 i direktivet om miljøkvalitetskrav.

Kommissionens fortolkning:

Den mest enkle og omkostningseffektive måde at eliminere vandforurening på er ved kilden, hvor det er muligt. Ordninger for kontrol med udledning af spildevand er normalt udformet med henblik på at sikre, at koncentrationerne af forurenende stoffer i det modtagende vandområde ikke overstiger de gældende kvalitetsstandarder. Der tages dog hensyn til, at fortynding skal ske tæt på udledningspunktet. Dette skyldes, at det måske ikke er muligt for visse industrielle aktiviteter at reducere koncentrationen af et eller flere forurenende stoffer i deres spildevand til under miljøkvalitetskravene, hvilket resulterer i overskridelser af de nuværende forureningskoncentrationer i nærheden af udledningsstedet.

Lovgivningen, navnlig i henhold til artikel 4 i direktivet om miljøkvalitetskrav, giver medlemsstaterne mulighed for at udpege forholdsmæssige "blandingszoner", der støder op til udledningspunkter, hvor overskridelse af miljøkvalitetskravene for et forurenende stof fra dette udledningspunkt accepteres, forudsat at de samlede resultater fra andre overvågningspunkter i vandområdet (uden for blandingszonen) bekræfter, at de ikke påvirker resten af overfladevandområdets overholdelse, og at en række relaterede kriterier er opfyldt. Blandingszoner er derfor et effektivt redskab til at tackle nye forureningskilder. Som forklaret i den tilhørende vejledning fra Kommissionen ([28]) vil en forudsætning for at anvende blandingszoner være at sikre, at der træffes alle mulige og ikke uforholdsmæssigt dyre afbødningsforanstaltninger for at undgå forringelse af den kemiske tilstand. Dette vil som minimum indebære, at driftslederne anvender de bedste tilgængelige teknikker, der finder anvendelse i henhold til direktivet om industrielle emissioner, og, hvor det er muligt, anvender endnu strengere emissionskontroller for at opfylde miljøkvalitetskravene. Den langvarige anvendelse af den tætte forbindelse mellem udledninger fra anlæg, der er omfattet af direktivet om industrielle emissioner, og (manglende) overholdelse af miljøkvalitetskravene, og hvordan dette løses i godkendelsesprocessen, findes i medlemsstaterne for mange sektorer. Der skal tages behørigt hensyn til mulige virkninger på beskyttede eller følsomme områder (f.eks. drikkevandsområder).

Selv om lovgivningen udtrykkeligt kun fastsætter dette for prioriterede stoffer med en kvalitetsstandard, der er fastsat på EU-plan, bør medlemsstaterne anvende det samme princip og tilknyttede kriterier analogt på udledninger fra punktkilder af vandområdespecifikke forurenende stoffer. Ikke alle medlemsstater gør brug af denne fleksibilitet, dvs. muligheden for at oprette blandingszoner, da det blot er en mulighed ("kan") i direktivet. Dette kan hæmme godkendelsen af nye aktiviteter, navnlig hvis der er et overvågningspunkt i nærheden af det planlagte anlæg, som uundgåeligt vil opfange overskridelser som følge af nye udledninger.

Eksempel:

— Hvis udledninger af spildevand fra minedrift til et nærliggende overfladevandområde som følge af en ny mineaktivitet kan føre til overskridelse af miljøkvalitetskravene for et eller flere forurenende stoffer i nærheden af udledningsstedet, opfordres den kompetente myndighed til at udpege en blandingszone, hvor overskridelser af miljøkvalitetskravene for disse stoffer ikke tages i betragtning i tilstandsvurderingen, eller hvor der ikke finder nogen overvågning sted, forudsat at det sikres, at vandområdets tilstand som helhed ikke forringes.

([28]) For at støtte gennemførelsen har Kommissionen offentliggjort tekniske retningslinjer "Identifikation af blandingszoner i henhold til artikel 4, stk. 4, i direktiv 2008/105/EF" (C(2010) 9369).

5. **Hvad kræver vandrammedirektivet med hensyn til tilladelser?**

Retlige bestemmelser og relevant retspraksis fra EU-Domstolen:

Artikel 4, stk. 1, og artikel 4, stk. 7, i VRD'et.

EU-Domstolens relevante retspraksis: Dom af 1. juli 2015, Weser, C-461/13, og af 28. maj 2020, Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18.

Kommissionens fortolkning:

EU-Domstolen har fortolket VRD'ets artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i)-iii), således, at medlemsstaterne – medmindre der indrømmes en undtagelse – er forpligtet til at nægte at godkende et individuelt projekt, hvis det kan forårsage en forringelse af et overfladevandområdes tilstand, eller hvis det bringer opnåelsen af god vandtilstand/godt vandpotentiale inden den dato, der er fastsat i direktivet, i fare. VRD'et indeholder hverken detaljerede proceduremæssige krav til godkendelse af nye projekter (såsom tilladelsesprocedurer, godkendelse osv.) eller nærmere oplysninger om vurderingen, såsom oplysningskrav. Af forenklingshensyn kan de vurderinger, der er relevante for VRD'et, kombineres og finde sted som led i en miljøkonsekvensvurdering, hvor projekter er underlagt en miljøvurdering i henhold til flere EU-retsakter, herunder i henhold til VVM-direktivet ([29]) og habitatdirektivet ([30]) [og] ([31]).

Retspraksis ([32]) fastslår, at en screening eller en "anvendelighedstest" i henhold til VRD'ets artikel 4, stk. 7, kan være tilstrækkelig for mange projekter, for hvilke forringelse kan udelukkes. "Screeningen" sikrer, at den forventede virkning af det planlagte projekt (herunder dets afbødende foranstaltninger) på de eventuelt berørte vandområder fastslås med tilstrækkelig sikkerhed (under hensyntagen til forsigtighedsprincippet).

Før der gives tilladelse, skal medlemsstatens kompetente myndighed derfor med tilstrækkelig sikkerhed fastslå, at et projekt ikke vil forårsage forringelse eller hindre opnåelsen af god tilstand/godt potentiale. Denne beslutning bør træffes på grundlag af veldokumenteret dokumentation forud for projektets start. I mange tilfælde kan en første screening gøre det muligt generelt at filtrere og "screene" projekter, der tydeligvis ikke vil påvirke vandområdets tilstand/potentiale.

Da projektet kun bliver screenet i planlægningsfasen, vil screeningen sandsynligvis blive foretaget ved hjælp af ekspertvurderinger baseret på virkningerne af lignende projekter tidligere og/eller modellering af de mulige virkninger. Kun projekter, for hvilke der forventes en forringelse af tilstanden, vil skulle vurderes grundigt for at kontrollere overholdelsen af kriterierne i VRD'ets artikel 4, stk. 7, inden der træffes afgørelse om, hvorvidt projektet kan godkendes eller ej.

Eksempel:

— Hvis den kompetente myndighed, herunder på grundlag af oplysninger indsamlet fra operatøren, kan konkludere, at et planlagt projekt (f.eks. på grund af anvendelsen af afbødende foranstaltninger, som bør være et af dets iboende elementer) hverken forventes at forårsage forringelse eller bringe opnåelsen af god tilstand/godt potentiale i fare, er der ikke behov for, at den kompetente myndighed påberåber sig VRD'ets artikel 4, stk. 7, og påviser, at betingelserne i VRD'ets artikel 4, stk. 7, er opfyldt, og at projektet kan godkendes.

6. **Hvordan tager direktivet højde for nye bæredygtige økonomiske udviklingsaktiviteter?**

Retlige bestemmelser og relevant retspraksis fra EU-Domstolen:

Artikel 4, stk. 7, i VRD'et, Bilag V, afsnit 1.4.3, til VRD'et.

EU-Domstolens relevante retspraksis: Dom af 1. juli 2015, Weser, C-461/13, og af 28. maj 2020, Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18.

([29]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, (EUT L 26 af 28.1.2012, s. 1).

([30]) Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, (EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7).

([31]) For at støtte gennemførelsen gennem eksempler og bedste praksis linkes der her til en ikkebindende teknisk vejledning om gennemførelsen af VRD'ets artikel 4, stk. 7.

([32]) Domstolen henviser til (foreløbig) vurdering som et indledende skridt (C-535/18) 62018CJ0535.

Kommissionens fortolkning:

VRD'et giver mulighed for at fravige princippet om, at projekter ikke må forringe tilstanden, forudsat at a) projektet er af væsentlig samfundsinteresse, b) der træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for at afbøde den negative indvirkning, c) der ikke findes bedre miljømæssige alternativer, som er gennemførlige og ikke medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, og d) årsagerne hertil er specifikt angivet og forklaret i vandområdeplanen.

Teksten i VRD'ets artikel 4, stk. 7, gør det klart, at medlemsstaterne kan påberåbe sig denne undtagelse og ikke vil overtræde lovgivningen, hvis deres manglende opnåelse af god grundvandstilstand eller god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale eller deres manglende forebyggelse af forringelse af grundvands eller overfladevandområders tilstand hænger sammen med, at de har godkendt to typer projekter:

a) "nye ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomsternes niveau" eller

b) "nye bæredygtige menneskelige udviklingsaktiviteter".

Begrebet nye "nye ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika" udelukker ændringer af dets kemiske tilstand som følge af punktkilder eller diffuse forureningskilder, herunder direkte udledning af forurenende stoffer. Hvis disse nye fysiske ændringer indirekte ændrer koncentrationerne af allerede tilstedeværende forurenende stoffer i det modificerede vandområde (f.eks. ved at omrøre forurenede sedimenter, der ville frigive indkapslede forurenende stoffer til vandet), vil dette imidlertid udgøre en indirekte forringelse af den kemiske tilstand, som undtagelsen kan finde anvendelse på. Med hensyn til begrebet "nye ændringer af grundvandsstanden" vil dette f.eks. være tilfældet, hvis en sådan ændring indirekte medfører udledning af kemikalier fra klippelag og derved forårsager forringelse eller bidrager til øget koncentration af eksisterende forurening.

For "nye bæredygtige menneskelige udviklingsaktiviteter" giver direktivet kun mulighed for forringelse af overfladevand fra høj til god tilstand. Det betyder, at undtagelsen ikke finder anvendelse på projekter, der ville forringe et overfladevandområdes økologiske tilstand til under god tilstand. Det betyder også, at undtagelsen ikke finder anvendelse på projekter, der ville forringe den kemiske tilstand ([33]). Dette følger af, at kemisk tilstand kun klassificeres som "god" eller "dårlig", og at der ikke er tale om en "høj" kemisk tilstand.

Eksempler:

— I tilfælde af nye opmudrende aktiviteter inden for samme vandområde, der omrører kemikalier, og som ikke tidligere er blevet påvist ved vandprøveudtagning, fordi de er nedgravet i sediment, kan en sådan forringelse af den kemiske tilstand i et givet overfladevand være berettiget i lyset af det fysiske arbejde, der er nødvendigt for at udføre den primære aktivitet.

— Hvis vandindvindinger fører til ændringer i grundvandsstanden, som indirekte mobiliserer forurenende stoffer, kan den deraf følgende forringelse af den kemiske tilstand være berettiget.

7. **Hvad er de nye undtagelser, der blev indført for nylig, og hvordan kan de anvendes i forbindelse med projekter inden for minedrift og metalforarbejdning eller i forbindelse med andre projekter, der forringer den kemiske tilstand?**

Retlige bestemmelser og relevant retspraksis fra EU-Domstolen:

Artikel 4, stk. 7a, og 7b, i det nyligt ændrede VRD.

Kommissionens fortolkning:

Direktiv (EU) 2026/805 har indført to nye undtagelser for at dække kortsigtede virkninger, der påvirker vandområder, og forringelse af den kemiske tilstand som følge af omfordeling af forurenende stoffer uden en samlet stigning i forureningen. Disse undtagelser er blevet indført på grundlag af medlemsstaternes praktiske gennemførelseserfaringer med henblik på at mindske den administrative byrde og lette godkendelsen af projekter, selv om de forårsager en vis forringelse af den kemiske tilstand. Disse nye undtagelser vil navnlig lette godkendelsen af nye minedrifts- eller metalforarbejdningsprojekter.

([33]) Der er udarbejdet en ikkebindende vejledning i forbindelse med den fælles gennemførelsesstrategi i henhold til VRD'et "Guidance Document No. 36 Exemptions to the Environmental Objectives according to artikel 4, stk. 7" (foreligger ikke på dansk).

Den forenklede procedure for projekter, der kun har kortsigtet indvirkning på vandområder, kræver ikke, at projektet eller aktiviteten er af "væsentlig samfundsinteresse", eller at dens mål ikke kan nås med "andre midler, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning". Med forbehold af en foreløbig pålidelig vurdering ("screening") kan det besluttes at gå videre med et nyt projekt, hvis konklusionen er, at dets negative virkninger på et vandområde ikke vil vare længere end et år (dvs. hvis kemiske eller fysisk-kemiske elementer påvirkes) eller ikke længere end tre år (dvs. hvis biologiske kvalitetselementer påvirkes). Påbegyndelse af projektets gennemførelse bør forstås som den fysiske påbegyndelse af arbejdet. Der er behov for en efterfølgende kontrol for at bekræfte virkningernes kortsigtede karakter. Eksisterende overvågningsordninger, der er oprettet i henhold til VRD'ets bilag V, kan anvendes. Kun hvis de eksisterende overvågningsordninger er utilstrækkelige, bør de suppleres med yderligere ad hoc-overvågning.

Den anden forenklede procedure, som heller ikke kræver, at projektet eller aktiviteten er af "væsentlig samfundsinteresse", **vedrører** specifikke projekter eller aktiviteter, der kan føre til **forringelse af den kemiske tilstand** i et vandområde **som følge af en flytning af eksisterende forurenet vand eller sedimenter** (dvs. ikke fra nye udledninger) fra et overfladevandområde til det samme eller et andet eller fra en grundvandsforekomst til et overfladevandområde uden at forårsage en nettostigning i forureningsbelastningen, og forudsat at visse betingelser er opfyldt. Flytningen bør være underlagt forudgående regulering eller tilladelse, og der bør ikke være væsentligt bedre miljømæssige muligheder på grund af teknisk gennemførlighed eller uforholdsmæssigt store omkostninger. Der bør tages alle praktisk gennemførlige skridt, navnlig hvor det er muligt, til rensning af vand og sedimenter, for at minimere indvirkningen på det modtagende vandområde og undgå en stigning i den samlede risiko for menneskers sundhed og miljøet. Flytning må kun påvirke et modtagende vandområde, der allerede ikke er i god tilstand med hensyn til de fleste af de flyttede forurenende stoffer, navnlig med hensyn til de mest persistente og bioakkumulerende forurenende stoffer, der flyttes, og kun hvis det modtagende vandområdes økologiske tilstand eller potentiale forventes ikke at falde i en lavere klasse som følge af flytningen af disse forurenende stoffer. Endelig bør flytningen forbydes omkring drikkevandsindvindingssteder og ikke føre til en stigning i den rensning, der kræves til fremstilling af drikkevand.

Denne undtagelse forventes at lette projekter, der kræver flytning af forurenede sedimenter eller vand inden for eller mellem vandområder. Denne undtagelse giver derfor medlemsstaterne mulighed for at godkende projekter, der ikke tidligere var omfattet af anvendelsesområdet for artikel 4, stk. 7.

Eksempler:

— Den nye bestemmelse om kortsigtede virkninger kan anvendes til at lette bygge- og/eller vedligeholdelsesarbejder, herunder i forbindelse med mineprojekter (f.eks. en bro over en vandvej, en infrastruktur til beskyttelse mod oversvømmelse, bæredygtige boligprojekter osv.), der kun påvirker de kemiske og fysisk-kemiske kvalitetselementer og de økologiske kvalitetselementer i et overfladevandområde i en kort periode, forudsat at ovennævnte retlige betingelser er opfyldt. Dette kan også være relevant i forbindelse med vurdering af efterforskningsaktiviteter eller afprøvning af nye teknologier, der kun har kortsigtede virkninger. Den kompetente myndighed kan anvende denne undtagelse, hvis den på grundlag af en pålidelig forudgående vurdering (f.eks. baseret på tidligere erfaringer med lignende projekter, ekspertvurderinger eller modeller) konkluderer, at negative kortsigtede virkninger ikke længere vil kunne påvises efter et år eller, for biologiske kvalitetselementer, efter højst tre år efter påbegyndelsen af projektets gennemførelse.

— Den nye bestemmelse om flytning af forurening kan gøre det muligt at opføre nye boliger, mineprojekter eller industrianlæg i stærkt forurenede områder, hvor f.eks. allerede forurenet grundvand skal indvindes og udledes i et nærliggende overfladevandområde, forudsat bl.a. at der ikke forårsages nogen nettostigning i forureningsbelastningen i det modtagende vandområde. Som nævnt ovenfor kræver den forenklede procedure, der er fastsat i denne undtagelse, ikke, at projektet eller aktiviteten anerkendes som værende af væsentlig samfundsinteresse. Den kompetente myndighed skal dog sikre, at sammensætningen af det vand eller de sedimenter, der skal flyttes, er kendt, og sikre vished om, at det modtagende vandområde allerede er i dårlig kemisk tilstand med hensyn til de fleste af de flyttede forurenende stoffer, navnlig med hensyn til de mest persistente og bioakkumulerende.

— Hvis opmudrede sedimenter udledes fra et vandområde til et andet vandområde, kan forurenede sedimenter også flyttes fra et (del af et) overfladevandområde til et andet, selv om der tilføres forurenende stoffer. Dette er f.eks. vigtigt i havneområder, hvor sådanne aktiviteter udføres regelmæssigt. Dette er muligt, forudsat at det modtagende vandområde allerede er i dårlig kemisk tilstand med hensyn til de fleste af de flyttede forurenende stoffer.

— Et andet eksempel på projekter/aktiviteter, der kan drage fordel af anvendelsen af denne undtagelse, er rensning af en grundvandsforekomst efter lukning af en mine, hvor forurenet vand udvindes, behandles, hvor det er muligt, og derefter udledes i et nærliggende overfladevandområde. Dette er muligt, forudsat at det modtagende vandområde allerede er i dårlig kemisk tilstand med hensyn til de fleste af de flyttede forurenende stoffer.

8. **Hvilke andre muligheder findes der i vandrammedirektivet for at forny/forlænge tilladelser til eksisterende aktiviteter og anlæg?**

Retsgrundlag:

VRD'ets artikel 4, stk. 4, og 5, artikel 10 og artikel 11, stk. 3, og 5.

Kommissionens fortolkning:

I henhold til VRD'ets artikel 11 skal medlemsstaterne indføre en liste over obligatoriske kontroller af aktiviteter, der påvirker vandområder, for at opfylde direktivets mål.

Dette omfatter f.eks., at medlemsstaterne skal have et system med forudgående regulering, forudgående godkendelse eller registrering baseret på generelle bindende regler for kontrol med udledninger fra punktkilder (f.eks. individuelle industrianlæg), der kan forårsage forurening af overfladevand.

I henhold til VRD'ets artikel 11 skal disse kontroller også gennemgås og ajourføres regelmæssigt. Desuden er tilladelser ofte tidsbegrænsede og skal tages op til fornyet overvejelse, når de forlænges.

Når der foretages en sådan gennemgang eller ajourføring af en eksisterende godkendelse, er der i princippet ikke behov for at anvende en ny forudgående godkendelse i overensstemmelse med VRD'ets artikel 4, stk. 7, da aktiviteten allerede eksisterer og er blevet begrundet og tilladt, da den første gang blev etableret.

Kun hvis aktiviteten ændres eller udvides således, at det kan medføre en mulig forringelse af vandområdets tilstand, kan en sådan forudgående tilladelse i overensstemmelse med VRD'ets artikel 4, stk. 7, være nødvendig. Ændringer eller udvidelser af eksisterende aktiviteter kan ligesom nye projekter eller aktiviteter påvirke tilstanden for overfladevandområder (f.eks. gennem udledninger) eller grundvandsforekomster (f.eks. gennem niveauændringer, der forringer grundvandets kvantitative og/eller kemiske tilstand). Som for alle aktiviteter, der er omfattet af VRD'ets artikel 4, stk. 7, skal den kompetente myndighed afgøre, om ændringerne er af en sådan art, at de potentielt forværrer tilstanden, hvilket derfor kræver en begrundelse i overensstemmelse med VRD'ets artikel 4, stk. 7. Dette kan vurderes ved hjælp af en foreløbig vurdering eller screening.

Dette er i overensstemmelse med Kommissionens nylige forslag om tilladelse ([34]), som præciserer den procedure, der skal følges i tilfælde af ændringer eller udvidelser af en eksisterende aktivitet.

Det kan konkluderes, at eksisterende aktiviteter, der ikke involverer større nye arbejder, er underlagt de periodiske kontroller, der kræves i henhold til VRD'ets artikel 11, stk. 3, uden at der er behov for yderligere tilladelse i henhold til VRD'ets artikel 4, stk. 7.

Hvis et vandområde påvirkes af eksisterende aktiviteter, der hindrer opnåelsen af god tilstand, herunder kemisk tilstand, kan de kompetente myndigheder desuden gøre brug af de tidsrelaterede undtagelser i henhold til artikel 4, stk. 4, eller den undtagelse, der giver mulighed for at fastsætte lavere miljømål (artikel 4, stk. 5), forudsat at kriterierne deri er opfyldt. Når tilladelser gennemgås og eventuelt ajourføres, skal der tages hensyn til, om kriterierne for at tillade sådanne undtagelser stadig er opfyldt.

I henhold til artikel 4, stk. 4, kan den kompetente myndighed navnlig fordele gennemførelsen af de foranstaltninger, der er nødvendige for at nå miljømålene, over flere cyklusser af vandområdeplaner frem til udgangen af 2027 ([35]). I tilfælde af en forlængelse af tidsfristen på grundlag af "naturlige forhold" ([36]), dvs. hvor det kan påvises, at alle foranstaltninger til opnåelse af god tilstand er truffet, men at "naturen" har brug for længere tid til at genoprette sig selv, kan forlængelsen af tidsfristen imidlertid finde anvendelse selv efter 2027. Endelig kan der for kvalitetsstandarder, der først blev indført i 2013 eller 2026, gælde fristforlængelser for op til to yderligere cyklusser for vandområdeplaner (for de kvalitetsstandarder, der blev indført i 2013) eller op til endnu en cyklus for vandområdeplaner (for de kvalitetsstandarder, der blev indført i 2026), dvs. henholdsvis udgangen af 2039 eller udgangen af 2045.

([34]) Forslag til forordning om fremskyndelse af miljøvurderinger – (COM(2025) 984 final).

([35]) I overensstemmelse med VRD'ets artikel 11, stk. 8, skal alle nye eller reviderede foranstaltninger, der indføres i henhold til et ajourført program, gøres operationelle senest tre år efter deres indførelse (f.eks. midt i hver cyklus), men virkningerne kan muligvis først påvises senere (hvis en fristforlængelse f.eks. er baseret på teknisk gennemførlighed, og der skal gennemføres en undersøgelse, bør undersøgelsen iværksættes halvvejs inde i cyklussen, men resultaterne kan først opnås senere i cyklussen).

([36]) VRD'ets artikel 4, stk. 4, giver medlemsstaterne mulighed for at udsætte overholdelsen indtil udgangen af 2027 på grund af teknisk gennemførlighed, uforholdsmæssigt store omkostninger eller naturlige forhold. Med hensyn til naturlige forhold kan overholdelsen endda udsættes yderligere, dvs. hvor alle nødvendige foranstaltninger er på plads, men hvor det tager længere tid for naturen at genoprette sig selv.

Desuden kan medlemsstaterne i henhold til VRD'ets artikel 4, stk. 5, sigte mod at nå mindre strenge miljømål end dem, der er fastsat i VRD'ets artikel 4, stk. 1, for specifikke vandområder, når de er påvirket af menneskelig aktivitet, eller deres naturlige tilstand er af en sådan art, at opfyldelsen af disse mål ville være umulig eller uforholdsmæssigt dyr, forudsat at de har indført alle gennemførlige og ikke uforholdsmæssigt bekostelige foranstaltninger til at minimere den yderligere forringelse. Dette indebærer, at den kompetente myndighed med hensyn til alle aktiviteter, der påvirker det pågældende vandområde, har sikret, at godkendelserne regelmæssigt gennemgås og om nødvendigt ajourføres i overensstemmelse med den bedste tilgængelige teknik, og at alle afbødende foranstaltninger, der ikke er uforholdsmæssigt dyre, gennemføres. Der skal også tages hensyn til kravet om en "kombineret fremgangsmåde" for udledninger til overfladevand i henhold til VRD'ets artikel 10, som forpligter de kompetente myndigheder til at sikre, at den bedste tilgængelige teknik anvendes, og at alle kvalitetsmålsætninger og -standarder, der er fastsat i henhold til anden relevant EU-lovgivning, overholdes, og at der indføres strengere emissionskontrol, når det er nødvendigt.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at nogle allestedsnærværende, persistente, bioakkumulerende og giftige stoffer, såsom kviksølv, kan være til stede i vandområder som følge af historiske aktiviteter (historisk forurening). Hvis det ikke er muligt eller uforholdsmæssigt dyrt at håndtere den nedarvede forurening, kan VRD'ets artikel 4, stk. 5, finde anvendelse.

Kort sagt kan der for eksisterende aktiviteter, herunder minedrift, gælde andre undtagelser, når tilladelserne eller godkendelserne tages op til fornyet overvejelse. Det betyder, at der på visse betingelser kan fastsættes fristforlængelser efter 2027 (hvis det er begrundet i naturlige forhold) og lavere miljømål efter 2027. Der findes yderligere vejledning ([37]).

Eksempler:

— En medlemsstat har truffet foranstaltninger til at standse eller væsentligt reducere udledninger eller tab af næringsstoffer i forbindelse med minedrift (f.eks. ved at sikre, at den relevante tilladelse indeholder krav i denne henseende). I betragtning af den tid, som naturlige processer kræver, er foranstaltningerne imidlertid muligvis ikke tilstrækkelige til at muliggøre genopretning af de berørte vandområder senest i 2027. Medlemsstaten vil i den relevante vandområdeplan påberåbe sig en fristforlængelse i overensstemmelse med artikel 4, stk. 4, og give et resumé af de trufne foranstaltninger og tidsplanen for deres gennemførelse. Foranstaltningerne gennemgås løbende for at sikre, at de er effektive, og behovet for yderligere forlængelse vurderes i efterfølgende vandområdeplaner.

— En eksisterende mineaktivitet udleder sølv, for hvilken der er fastsat en kvalitetsstandard i revisionen i 2026 med en overholdelsesfrist i 2039. Hvis den kompetente myndighed fastslår, at kvalitetsstandarden ikke kan nås inden denne frist på grund af teknisk gennemførlighed eller uforholdsmæssigt store omkostninger, kan den kompetente myndighed udsætte fristen for overholdelse til 2045 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 4.

— Et overfladevandområde påvirkes af nedarvet kviksølvforurening, og der er ingen teknisk gennemførlig foranstaltning til at opfylde miljøkvalitetskravene senest i 2027. Koncentrationerne vil kun langsomt blive reduceret og nå et lavere niveau (langt ud over 2027) som følge af spredning og fortynding med regnvand, der forventes at være mindre forurenet, bl.a. takket være den globale og EU's dekarboniseringsindsats, arbejdet under Minamatakonventionen og i henhold til EU-lovgivningen om kviksølv. Der findes muligvis ingen alternative foranstaltninger til rensning af vandområdet, eller sådanne foranstaltninger kan være uforholdsmæssigt dyre. I så fald bør medlemsstaten overveje at påberåbe sig artikel 4, stk. 5, og fastsætte et lavere miljømål for kviksølv med henblik på kun at opnå den højest mulige status.

— Et eksisterende udvindingssted for kritiske råstoffer eller en eksisterende industriel aktivitet har været i drift i årtier, hvilket har ført til visse indvirkninger på overfladevandområdets gode kemiske tilstand. Den godkendelse, der regulerer aktiviteten, garanterer allerede, at operatøren anvender de bedst mulige foranstaltninger til at reducere udledningerne til det pågældende vandområde (eller, hvor det er relevant, at operatøren har opfyldt eventuelle udbedringsforpligtelser for det pågældende område fra tidligere aktiviteter), og den kompetente myndighed konkluderer, at det ikke er muligt at indføre yderligere foranstaltninger, der ville være gennemførlige og ikke uforholdsmæssigt dyre, for yderligere at reducere emissionerne til et niveau, der kan sikre overholdelse af eksisterende miljøkvalitetskrav. Medlemsstaterne bør overveje at påberåbe sig artikel 4, stk. 5, og fastsætte et lavere miljømål i forbindelse med de pågældende forurenende stoffer med henblik på kun at opnå den højest mulige tilstand. Foranstaltningerne gennemgås løbende for at sikre, at de er effektive, og behovet for yderligere forlængelse vurderes i efterfølgende vandområdeplaner.

([37]) Der er udarbejdet en ikkebindende vejledning i forbindelse med den fælles gennemførelsesstrategi under VRD'et (vejledende dokument om undtagelser fra miljømålene).Vejledning nr. 20 – Den Europæiske Unions Publikationskontor).

— En eksisterende mine påvirker et nærliggende overfladevandområde gennem udledning af dens spildevand. Vandområdet er omfattet af en undtagelse i henhold til VRD'ets artikel 4, stk. 5. Tilladelsen er ved at blive gennemgået med henblik på en forlængelse af minedriften. Siden udstedelsen af den oprindelige tilladelse er der indført nye teknologier til spildevandsrensning. For at undgå, at forlængelsen forårsager potentiel forringelse af berørte vandområder, skal tilladelsen ajourføres, så den omfatter yderligere afbødende foranstaltninger baseret på nye teknologier. Hvis der som følge heraf ikke sker nogen forringelse, er det ikke nødvendigt at anvende artikel 4, stk. 7, på udvidelsen af mineområdet. Desuden vil medtagelsen af nye teknologier opfylde kravet i artikel 4, stk. 5, om at sikre, at der opnås den bedst mulige status.

Bilag, del A – Forurenende stoffer i grundvandet, der er problematiske på EU-plan

Frist for overholdelse – eventuel tidsrelateret undtagelse i henhold til VRD'ets artikel 4, stk. 4

Løbenummer, Bilag I til grundvandsdirektivet	Stoffets navn	Dato for overholdelse	Mulig forlængelse af tidsfristen
1	Nitrater	2015	2027
2	Aktive stoffer i pesticider, herunder deres relevante omdannelses-, nedbrydnings- og reaktionsprodukter	2015	2027
3	PFAS	2039	2045
4	Carbamazepin	2039	2045
5	Sulfamethoxazol	2039	2045
6	Primidon	2039	2045
7	Ikkerelevante metabolitter af pesticider	2039	2045
8	Trichlorethylen og tetrachlorethylen (summen af to)	2039	2045

Bilag, del B – Prioriterede stoffer i overfladevand

Frist for overholdelse – eventuel tidsrelateret undtagelse i henhold til VRD'ets artikel 4, stk. 4

Løbenummer Bilag I til direktivet om miljøkvalitetskrav	Stoffets navn	Dato for overholdelse	Mulig forlængelse af tidsfristen
1)	Alachlor	Flyttet til liste over specifikt forurenende stoffer 2015 (hvis stoffet forekom i medlemsstaten)	2027
2)	Anthracen	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav = 2021	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav = 2033
3)	Atrazin	Flyttet til liste over specifikt forurenende stoffer 2015 (hvis stoffet forekom i medlemsstaten)	2027
4)	Benzen	2015	2027
5)	Bromerede diphenylethere	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2021 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2033 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
6)	Cadmium og forbindelser heraf (afhængigt af vandets hårdhedsgrad) (9)	2015	2027
6a)	Tetraklormetan (karbontetraklorid)	Flyttet til liste over specifikt forurenende stoffer 2015 (hvis stoffet forekom i medlemsstaten)	2027
7)	C_{10-13} Chloralkaner	2015	2027
8)	Chlorfenvinfos	Flyttet til liste over specifikt forurenende stoffer 2015 (hvis stoffet forekom i medlemsstaten)	2027
9)	Chlorpyrifos (chlorpyrifosethyl)	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2021 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2033 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
9a)	Cyclodien-pesticider: Aldrin Dieldrin Endrin Isodrin	2015	2027
9b)	DDT i alt	2015	2027
	Para-para-DDT	2015	2027
10)	1,2-dichlorethan	2015	2027
11)	Dichlormethan	2015	2027
12)	Di(2-ethylhexyl)phthalat (DEHP)	2015	2027
13)	Diuron	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
14)	Endosulfan	2015	2027

Løbenummer Bilag I til direktivet om miljøkvalitetskrav	Stoffets navn	Dato for overholdelse	Mulig forlængelse af tidsfristen
15)	Fluoranthen	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2021 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2033 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
16)	Hexachlorbenzen	2015	2027
17)	Hexachlorbutadien	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
18)	Hexachlorcyclohexan	2015	2027
19)	Isoproturon	2015	2027
20)	Bly og blyforbindelser	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2021	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013 = 2033
21)	Kviksølv og kviksølvforbindelser	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
22)	Naphthalen	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2021	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013 = 2033
23)	Nikkel og nikkelforbindelser	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2021 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2033 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
24)	Nonylphenoler (4-nonylphenol)	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
25)	Octylphenoler ((4-(1,1',3,3'-tetramethylbutyl)-phenol))	2015	2027
26)	Pentachlorbenzen	2015	2027
27)	Pentachlorphenol	2015	2027
28)	Polyaromatiske kulbrinter (PAH'er)	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2021 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2013) = 2033 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
	Benzo(a)pyren	Idem	Idem
	Benzo(b)fluoranthen	Idem	Idem
	Benzo(k)fluoranthen	Idem	Idem
	Benzo(g,h,i)perylen	Idem	Idem
	Indeno(1,2,3-cd)pyren	Idem	Idem
	Chrysen	2039	2045
	Benzo(a)anthracen	2039	2045
	Dibenz[a,h]anthracen	2039	2045
	Fluoranthen	2039	2045

Løbenummer Bilag I til direktivet om miljøkvalitetskrav	Stoffets navn	Dato for overholdelse	Mulig forlængelse af tidsfristen
29)	Simazin	Flyttet til liste over specifikt forurenende stoffer 2015 (hvis stoffet forekom i medlemsstaten)	2027
29a)	Tetrachlorethylen	2015	2027
29b)	Triklorethylen	2015	2027
30)	Tributyltinforbindelser([18]) (tributyltinkation)	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2015 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
31)	Trichlorbenzener	Flyttet til listen over vandområdespecifikke forurenende stoffer 2015 hvis til stede i MS	2027
32)	Trichlormethan	2015	2027
33)	Trifluralin	2015	2027
34)	Dicofol EF-nr.	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2039 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
35)	Perfluoroktansulfonsyre (PFPS) og derivater heraf	2027	2039
36)	Quinoxyfen	2027	2039
37)	Dioxiner og dioxinlignende forbindelser	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2039 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
38)	Aclonifen	2027	2039
39)	Bifenox	2027	2039
40)	Cybutryn	2027	2039
41)	Cypermethrin	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2039 Revideret QS (2026) = 2039
42)	Dichlorvos	2027	2027
43)	Hexabromcyclododecan (HBCDD)([24])	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2027 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2033	Oprindelige miljøkvalitetskrav = 2039 Reviderede miljøkvalitetskrav (2026) = 2039
44)	Hptachlor og heptachlorepoxid	2027	2039
45)	Terbutryn	2027	2039
46)	17-alpha-ethinylestradiol (EE2)	2039	2045
47)	17-beta-estradiol (E2)	2039	2045
48)	Acetamiprid	2039	2045
49)	Anzithromycin	2039	2045
50)	Befenthrin	2039	2045
51)	Bisphenol A (BPA)	2039	2045
52)	Carbamazepin	2039	2045
53)	Clarithromycin	2039	2045

Løbenummer Bilag I til direktivet om miljøkvalitetskrav	Stoffets navn	Dato for overholdelse	Mulig forlængelse af tidsfristen
54)	Clothianidin	2039	2045
55)	Deltamethrin	2039	2045
56)	Diclofenac	2039	2045
57)	Erythromycin	2039	2045
58)	Esfenvalerat	2039	2045
59)	Estron (E1)	2039	2045
60)	Glyphosat	2039	2045
61)	Ibuprofen	2039	2045
62)	Imidacloprid	2039	2045
63)	Nicosulfuron	2039	2045
64)	Permethrin	2039	2045
65)	Per- og polyfluoralkylstoffer (PFAS) – sum af 25	2039	2045
66)	Sølv	2039	2045
67)	Thiacloprid	2039	2045
68)	Thiamethoxam	2039	2045
69)	Triclosan	2039	2045
70)	Sum af aktivstoffer i de pesticider, der er opført i denne tabel.	2039	2045